

SXEDIO.F64

28.9.1948: Ο ΚΥΠΡΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΔΡΟΥΣΙΩΤΗΣ, ΤΟΥ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ "ΛΑΙΚΟΣ ΕΚΔΙΚΗΤΗΣ" ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΤΑΙ ΣΕ ΘΑΝΑΤΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΝΤΑΡΤΕΣ.

Στις **15** Ιανουαρίου **1949** ξέσπασε νέα πολιτική κρίση στην Ελλάδα και ο πρωθυπουργός Σοφούλης παραιτήθηκε.

Οι τέσσερις συνεργαζόμενοι πολιτικοί αρχηγοί Κ. Τσαλδάρης του Λαϊκού Κόμματος, Σοφοκλής Βενιζέλος των Βενιζελικών Φιλελευθέρων, Γεώργιος Παπανδρέου του Δημοκρατικού Σοσιαλιστικού Κόμματος και Παναγιώτης Κανελλόπουλος, του Εθνικού Ενωτικού Κόμματος σαν τους προειδοποίησε ο Βασιλιάς Παύλος ότι αν δεν συμφωνούσαν σε κυβέρνηση συνασπισμού θα πρόσφερε ο ίδιος κυβέρνηση στη χώρα, πρότειναν τον Αλέξανδρο Διομήδη.

Τελικά όμως ο βασιλιάς ανέθεσε και πάλι στο Θ. Σοφούλη να σχηματίσει Κυβέρνηση με αντιπρόεδρο και υπεύθυνο για τα οικονομικά ζητήματα της χώρας τον Αλεξ. Διομήδη.

Ο Σοφούλης ανακάλεσε τότε στην ενεργό υπηρεσία τον Στρατηγό Παπάγο Αλέξανδρο στον οποίο ανέθεσε αρχικά το βαθμό του Αρχιστρατήγου του Ελληνικού Στρατού, ο οποίος συνέχιζε να πολεμά με τον Δημοκρατικό Στρατό των ανταρτών και στον οποίο τον Οκτώβριο με το τέλος του ανταρτοπολέμου έδωσε το βαθμό του του Στρατάρχη.

Στη νέα κυβέρνηση συνεργάστηκαν οι Τσαλδάρης, Βενιζέλος, Μαρκεζίνης του Νέου Κόμματος και Κανελλόπουλος ενώ ο Γεώργιος Παπανδρέου αρνήθηκε συνεργασία.

Η επιστροφή του Παπάγου στην ενεργό υπηρεσία και η ανάθεση σ' αυτόν εξουσιών παρομοίων με εκείνες που είχε κατά τη διάρκεια του ελληνοϊταλικού πολέμου γινόταν στα πλαίσια των συντονισμένων προσπαθειών με τη βοήθεια της Αμερικής και της Αγγλίας για αντιμετώπιση των Αριστερών ανταρτών

που η επικράτηση τους θα σήμαινε πλήγμα κατά της Δύσης και διέξοδο των ανατολικών χωρών και ιδιαίτερα της Σοβιετικής Ένωσης (Ρωσίας κυρίως) στη Μεσόγειο και προς τα πετρέλαια της Μέσης Ανατολής που άρχισαν να εκμεταλλεύονται οι οδυτικές χώρες και εταιρείες.

Ο εμφύλιος πόλεμος στην Ελλάδα αποτελούσε μια σημαντική πηγή της διένεξης των δυο παρατάξεων και στην Κύπρο όπου η μεν Δεξιά τασσόταν ανεπιφύλακτα υπέρ της επίσημης Ελλάδας και της Κυβέρνησης και η Αριστερά υπέρ των ανταρτών και του Δημοκρατικού Στρατού όπως αποκαλούνταν οι δυνάμεις των ανταρτών.

Η πρόοδος των επιχειρήσεων στην Ελλάδα επηρέαζε ανάλογα και την κατάσταση στη νήσο. Ιδιαίτερα η έλλειψη σταθερής κυβέρνησης ήταν το σοβαρότερο πρόβλημα για τη νήσο. Εξάλλου τόσο με τον ελληνικό στρατό όσο και τους αντάρτες βρίσκονταν πολλοί κύπριοι.

Μεταξύ αυτών ήταν ο Ταξίαρχος Μενέλαος Παντελίδης, οι αξιωματικοί Σωκράτης Λοϊζίδης, Γεώργιος Χαραλάμπους Αζίνα από την Χλώρακα και Χρ. Χριστοδουλίδης από το Βαρώσι. Οι δυο τελευταίοι μάλιστα έπεσαν στις μάχες.

Με τους αντάρτες βρίσκονταν επίσης πολλοί κύπριοι, ένας δε από αυτούς ο Στρίγγος ήταν μέλος της επαναστατικής κυβέρνησης του Μάρκου Βαφειάδη.

Δυο άλλοι ήταν ο δημοσιογράφος Ανδρέας Γάβρης και ο φοιτητής Γιαννάκης Δρουσιώτης, ο οποίος καταδικάστηκε σε θάνατο από στρατοδικείο για συνεργασία με τους αντάρτες στη Θεσσαλονίκη και η ποινή του μετατράπηκε αργότερα σε ισόβια δεσμά.

Για την απονομή χάρης στον Κύπριο αντάρτη μεσολάβησαν πολλοί. Βοήθεια ζητήθηκε ακόμα και από ένα άλλο κύπριο αξιωματικό, το Γεώργιο Γρίβα, μετέπειτα αρχηγό της Απελευθερωτικής Οργάνωσης ΕΟΚΑ.

Στον Γρίβα απευθύνθηκε ο Λεμεσιανός Γυμνασιάρχης Υδραίος που τον γνώριζε ύστερα από παράκληση των γονιών του Δρουσιώτη, όπως είπε ο Δρουσιώτης στον Παναγιώτη Παπαδημήτρη.

Ο Γεώργιος Γρίβας ήταν τότε ηγέτης της οργάνωσης "Χ" που δρούσε εναντίον των Κομμουνιστών και είναι άγνωστο καστά πόσον προέβη σε οποιοδήποτε διάβημα για την τύχη του Δρουσιώτη.

Ο ιστορικός Κώστας Κύρρης, φοιτητής στη Θεσσαλονίκη την περίοδο εκείνη αφηγήθηκε αργότερα στον Κλείτο Ιωαννίδη (Κυριάκος Μάτσης, ο Οραματιστής, εκδόσεις Αρμίδα, τόμος Α σελ. 182:

"Το 1948 ο Γ. Δρουσιώτης, παρεπέμφθη στο Στρατοδικείο. Οι κατηγορίες ήταν τέτοιες που δεν υπήρχε άλλη καταδίκη από το θάνατο, και ακούμε κατάπληκτοι ότι ο (ήρωας του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ) Κυριάκος (Μάτσης) παρά το ότι είχε προσχωρήσει στη δεξιά Θεσσαλονίκης, (αρχικά ήταν ένθουσιασμένος με το ΕΑΜ, το φοβερό αυτό κίνημα, και πίστεψε για αρκετό διάστημα και αυτός μαζί μας αλλά σαν άρχισε ο εμφύλιος ο Κυριάκος το θεώρησε εθνική προδοσία) πήγε μάρτυρας υπερασπίσεως του Δρουσιώτη στη δίκη, που ήταν μεγάλη τόλμη, τον βρήκα κάπου και τον ρώτησα: "Κυριάκο, γιατί πήγες στην υπεράσπιση του Δρουσιώτη, εσύ ένας δεξιός αγωνιστής;"

"Κοίταξε", μου λέει", εγώ έγινα δεξιός γιατί πίστευα πια ότι ο εμφύλιος πόλεμος ήταν προδοσία. Αλλά δεν μου έφταιξε σε τίποτε ο Δρουσιώτης, που πίστευε σε ιδέες και ήταν και φίλος μου. Ηξερα πως είναι αγνός άνθρωπος. Και γι' αυτό τον υπεράσπισα". "Με κίνδυνο δικό σου", του λέω. "Ναι" μου λέει".

Για τη δίκη του Δρουσιώτη η εφημερίδα "Δημοκράτης" έγραψε στις 3 Οκτωβρίου 1949 σε αναδημοσίευση από την εφημερίδα "Μακεδονία" της Θεσσαλονίκης:

Σχετικά με τη δίκη και καταδίκη σε θάνατο του συμπατριώτη μας Γ. Δρουσιώτη στη Θεσσαλονίκη παίρνουμε από τη μοναρχοφασιστική εφημερίδα "Μακεδονία" τα ακόλουθα στοιχεία: Ο Γ. Δρουσιώτης, που τον παρουσιάζουν σαν άρχηγό της οργάνωσης "Λαϊκός Εκδικητής" κι άλλοι- τα μέλη αυτής της οργάνωσης- κατηγορούνται ότι:

1. Συνώμοσαν να αποσπάσουν μέρος της

Επικρατείας.

2. Ως αρχηγοί και οδηγοί μετείχον ομάδος σκοπούσης να προσβάλη διά της βίας τας αρχάς και να διαπράξη αδικήματα καστά της ζωής των πολιτών.

3. Επί κατοχή όπλων, χειροβομβίδων εκρηκτικών υλών και πυρομαχικών.

4. Αναγραφή επί τοίχων και άλλων επιφανειών ειδήσεων ή συνθημάτων ανατρεπτικών.

Το Δικαστήριο εισέρχεται εις την εξέτασιν της ουσίας της υποθέσεως.

Η εφημερίδα αυτή δημοσιεύει ολόκληρες τις καταθέσεις των μαρτύρων κατηγορίας χωρίς να βρούμε μια λέξη να στηρίζει τη πρώτη κατηγορία. Αναφορικά με τον οπλισμό της οργάνωσης τα στοιχεία που κατάθεσαν οι μάρτυρες είναι αόριστα και ασαφή. Ο μάρτυρας υπομοίραρχος της Εθνικής Ασφάλειας κ. Σπ. Σκουλαρίδης καταθέτει:

"Όσον αφορά τον οπλισμόν της οργανώσεως διεπιστώθη ότι εις τον ανατολικόν τομέα "επέρασαν" πιστόλια και χειροβομβίδες μη κατασχεθέντα".

Και παρακάτω ο ίδιος μάρτυρας συμπληρώνει: "Δυο πιστόλια παρεδόθησαν υπό του Δρουσιώτη εις τον Νεράντζην δι' αγνώστου γυναικός".

Σε μια στιγμή ο Πρόεδρος του Στρατοδικείου Ταγματάρχης κ. Βέτσικας ρωτάει το μάρτυρα: "Οι κατηγορούμενοι κατείχον όπλα; Και ετέλουν εν γνώσει των σκοπών της οργανώσεως; Και αυτός απαντά: " Ναι. Των σκοπών της οργανώσεως ελάμβανον γνώσιν δεσμευόμενοι δι' όρκου".

Όπως βλέπει ο αναγνώστης με ένα "Ναι" ο μάρτυρας "απέδειξε" τη σοβαρότερη κατηγορία που βάραινε τους κατηγορουμένους για κατοχή όπλων.

Σχετικά με τη δράση του Γ. Δρουσιώτη, ο ίδιος μάρτυρας καταθέτει: "Ο Δρουσιώτης ανέθεσε εις τους τομεάρχας διάφορους στόχους, ήτοι την παρακολούθησιν και αναγνώρισιν, υπό του Νικολαΐδη, εις τον οποίον διεβιβάσθη η εντολή διά του Ρούσου των αστυνομικών της Εθνικής Ασφαλείας Μπουρολιά,

Ιωαννίδη και Αρζόγλου. Υπό του Ρούσου παρεδόθη επίσης εις τον Νικολαΐδην κατάλογος εθνικοφρόνων των άνω συνοικιών, πιθανώς προς εκτέλεσιν.

Και συνεχίζει ο μάρτυρας για τη δράση του Δρουσιώτη: "Ο κατηγορούμενος ούτος επί κατοχής, ειργάσθη ως περιφερειακός της ΕΠΟΝ εις την Κοζάνην, είναι συνειδητός και επικίνδυνος κομμουνιστής. Εις την Θεσσαλονίκην ήλθε διά κομμαστικούς σκοπούς. Εχρησιμοποίει πολλά ψευδώνυμα. Ούτος ως βοηθός του Αργύρη (Βαμβακά) κατ' αρχήν και μετά την ένταξιν τούτου εις τας συμμορίας, ως αρχηγός ειργάσθη μετά φανατισμού διά την συγκρότησιν της οργανώσεως, διά να έχη δε άμεσον αντίληψιν της ικανότητος των μελών κατήρχετο μέχρι της βάσεως".

Πάνω σε τέτοια ..."τετραγωνική" λογική στηρίχθηκε η καταδίκη.

Τα παρακάτω θα δώσουν μια ιδέα του "ποιού" των μαρτύρων κατηγορίας. Ενα μέλος αυτής της οργάνωσης, ο Γ. Ρούσος, που η αστυνομία τον παρουσιάζει ως μάρτυρα κατηγορίας απαντώντας σε ερώτηση του Βασιλικού Επιτρόπου σχετικά με τους καταλόγους των "προγραφών" λέει:

" Ήταν ένας κατάλογος όχι προγραφών, αλλά προσώπων εις τα οποία θα εστέλλοντο επιστολές να μη γίνονται φασαρίες".

Ετσι βγαίνουν οι "μαρτυρίες" που θα στηρίξουν την καταδίκη. Κι αυτά όλα -τα επαναλαμβάνουμε τα παίρνουμε από μοναρχοφασιστική φυλλάδα. Φαντασθείτε ποια είναι η αλήθεια κι η πραγματικότητα.

Η ίδια εφημερίδα δημοσιεύει και το "περιεχόμενο του όρκου των μελών του Λαϊκού εκδηκητή" όπως διάβασε στο στρατοδικείο ο Βασιλικός Επίτροπος και τα μεταφέρουμε δωπέρα:

"Ορκίζομαι να δώσω το αίμα της καρδιάς μου για μια λεύτερη ανεξάρτητη και δημοκρατική Ελλάδα. Υπέριτος νόμος θάνατι για μένα στο εθνικό λαϊκό συμφέρον, η άπειρη αγάπη στην πατρίδα μας. Με ατέλειωτη δύναμη και πάθος, αγαπώ το λαό μας. Με

λύσσα μισώ τους εχθρούς, τους βασανιστές και προδότες, τους ντόπιους και ξένους και θα τους τιμωρήσω, με την ευθύνην, το δικαίωμα και το καθήκον του "Λαϊκού Εκδικητή".

Πιστός στα ιδανικά μου, πειθαρχώ και εκτελώ από εσωτερική ανάγκη και θέληση, με σιδερένια πειθαρχία τις διαταγές των ανωτέρων μου. Προτιμώ τον ωραίο, τον μεγάλο του ηρωϊσμού θάνατο, παρά την προδοσίαν. Ρίχνουμαι με ασυγκράτητη ορμή στη μάχη, γιατί ξαίρω να ζήσω και να πεθάνω για ένα ιδανικό. Κι αν νεκρός πέσω θα πέσω νικητής, πιστός στις ηρωϊκές παραδόσεις των αμέτρητων αγνώστων λαϊκών αγωνιστών"

Ετσι έγινε η "δίκη" του Δρουσιώτη και των άλλων κατηγορουμένων κι' είναι τέτοιους ανθρώπους, όπως ούτοι που φαίνονται στον πιο πάνω όρκο που καταδικάζει με θάνατο ο μοναρχοφασισμός και τους στέλλει μπροστά στα εκτελεστικά αποσπάσματα".

Όταν έφθασε η πληροφορία στην Κύπρο για την καταδίκη σε θάνατο του Γιαννάκη Δρουσιώτη από το Στρατοδικείο της Θεσσαλονίκης, το ΑΚΕΛ άρχισε τις διαμαρτυρίες.

Σε τηλεγράφημα μάλιστα προς τον πρωθυπουργό Σοφούλη τόνιζε ο Γενικός Γραμματέας του Κόμματος Φιφής Ιωάννου (Ανεξάρτητος 2 Οκτωβρίου 1948):

"Η Κεντρική Επιτροπή ΑΚΕΛ διαμαρτύρεται εντονότατα για την καταδίκη σε θάνατο του συμπατριώτη μας Γιαννάκη Δρουσιώτη, ήρωα της εθνικής αντίστασης και μαχητή για τη δημοκρατία, εθνική ανεξαρτησία και ακεραιότητα της Ελλάδας. Ζητούμε αναστολή της καταδίκης και την άμεση απελευθέρωσή του".

Εξάλλου ο Δήμαρχος Λεμεσού Πλουτής Σέρβας σε παρόμοιο τηλεγράφημα προς τον Σοφούλη τόνιζε:

"Εκ μέρους του ελληνικού δημοκρατικού λαού της Λεμεσού, ζητούμε την ακύρωση της καταδικαστικής απόφασης για το συμπατριώτη μας Γιαννάκη Δρουσιώτη και την επάνοδο του στην πατρίδα του Κύπρο".

Σε παρόμοιο τηλεγράφημα προς τη Βρετανική

Πρσβεία των Αθηνών ζητούσε ακόμη την παρέμβαση της για να ματαιωθεί η εκτέλεση του Γ. Δρουσιώτη και να εξασφαλισθεί η επιστροφή του στην Κύπρο.